

Forskningen /

**De unges politiske
spilleplade er rykket
fra det offentlige til det
private rum**

EVA's analyse /

**Tre udfordringer for
elevdemokratiet**

Cases /

**Sådan styrker fire
gymnasier elevernes
demokratiske selvtillid**

Eleverne /

**Et godt elevdemokrati
er bedre reklame end
busannoncer**

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

A young woman with long brown hair, wearing a grey hoodie and a denim jacket, is smiling and looking to the right. She is wearing glasses and has a small circular object on her forehead. The background is a solid blue color.

Demokratisk selvtillid hos elever i gymnasiet

02

Forord

04

Indblik Gymnasierne skal kende de unges nye politiske spilleplade

De unges politiske spilleplade er flyttet ind i det private, og det bør have indflydelse på gymnasiets tilgang til demokratisk dannelse. Demokrati-forsker Jonas Lieberkind fortæller, hvad gymnasierne skal være opmærksomme på, når de vil styrke elevernes demokratiske dannelse og politiske engagement.

10

Analyse

De tre mest almindelige udfordringer i arbejdet med demokratisk selvtillid

Eleverne har som udgangspunkt meget forskellige demokratiske forudsætninger, og de kan miste motivation, hvis ikke de oplever, at deres engagement bærer frugt. Bliv klogere på de mest almindelige udfordringer i arbejdet med elevernes demokratiske selvtillid, og hvad andre har gjort for at løse dem.

14

Cases

Sådan styrker fire forskellige gymnasier elevernes demokratiske selvtillid

Aalborg Handelsgymnasium har et omfattende elevdemokrati, der giver eleverne mod på at engagere sig og tage ansvar. **Side 14**

Risskov Gymnasium motiverer elever til at tage ansvar for skolens udvikling ved at fokusere på grøn omstilling. **Side 19**

EUC Syds elevråd skaber sammenhold mellem uddannelser og afdelinger. **Side 24**

Next Vestscoven opbygger elevernes demokratiske selvtillid ved at få alle til at føle sig som en del af fællesskabet. **Side 29**

Interview

Elever: Et stærkt elevdemokrati er god PR

Et velfungerende elevdemokrati er en langt bedre reklamesøjle for et gymnasium end alverdens busreklamer, mener nu- og forhenværende forpersoner for elevorganisationer.

34

Om undersøgelsen bag magasinet

Magasinet formidler resultaterne af en undersøgelse om demokratisk selvtillid i gymnasiet, som EVA har gennemført i 2021-2022. Undersøgelsen bygger på tre forskellige datakilder:

Et deskstudie af relevant litteratur og projekter samt en række ekspert-interview om demokratisk dannelse og selvtillid, bl.a. med Institut for Menneskerettigheder, Dansk Ungdoms Fællesråd og Ungdomsbureauet.

Telefoninterview med ledere på ti gymnasier, som har et særligt fokus på at udvikle den demokratiske dannelse og selvtillid blandt deres elever.

Casebesøg på fire af gymnasierne, der har et særligt fokus på at udvikle den demokratiske dannelse og selvtillid blandt deres elever. På casebesøgene har vi interviewet ledere, lærere og elevrådskoordinatører samt elevrepræsentanter fra elevråd og andre udvalg.

De danske unge mangler tro på, at det nytter at engagere sig

Anne Sophie Madsen
Områdechef for ungdomsuddannelser, Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

Kære læser

Som alt andet i livet er demokrati noget, man skal øve sig på. At finde sin egen stemme, turde udtrykke sine holdninger og selv være i stand til at lytte til andre. At forstå, at et demokratisk samfund har brug for engagerede borgere, og at man selv kan handle, hvis man ønsker, at samfundet omkring en skal forandre sig.

Grundskoler, erhvervsuddannelser og gymnasier spiller en vigtig rolle i forhold til at skabe rum, hvor børn og unge kan øve sig i dette og udvikle sig til borgere, der er klædt på til at indgå aktivt i et

demokratisk samfund. Både gennem formelle organer på uddannelserne såsom elevråd og andre udvalg og i den daglige undervisning, hvor eleverne bl.a. skal lære om at indgå i et fællesskab, respektere hinandens forskelligheder, lytte til andres holdninger og kunne argumentere for egne.

For gymnasierne er det i dag en opgave, der er vigtigere end nogensinde, hvor ca. 72 % af de unge søger en gymnasial uddannelse efter grundskolen, og hvor de sociale medier danner nye rammer for den demokratiske samtale og politisk engagement.

Desuden har undersøgelser vist, at danske unge på den ene side ligger i toppen internationalt, når det kommer til viden om demokrati, men samtidig er Danmark blandt de lande, hvor unge i lavest grad forventer at deltage i politiske aktiviteter uden for skoletiden. Dét gør det endnu vigtigere, at gymnasierne sætter fokus på, hvordan de kan styrke elevernes demokratiske selvtillid. Det vil sige elevernes tro på, at de kan gøre en forskel for sig selv og andre ved at engagere sig i samfundet omkring dem.

I dette magasin formidler Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) en række gymnasiers erfaringer med at styrke den demokratiske selvtillid blandt deres elever.

Du kan blandt andet læse om:

- Risskov Gymnasium, der på elevernes initiativ har gjort arbejdet med bæredygtighed til en indsats for hele skolen
- Next Vestscoven, der opbygger elevernes demokratiske selvtillid ved at få alle til at føle sig betydningsfulde for fællesskabet
- Aalborg Handelsgymnasium og EUC Syd, der begge har fokus på at få mange forskellige elevtyper til at engagere sig i skolernes elevdemokrati på tværs af klasser og årgange.

I interview med lektor ved DPU Jonas Lieberkind og repræsentanter for elevorganisationerne på de gymnasiale uddannelser kan du læse mere om, hvordan det står til med demokratisk dannelse og engagement blandt danske unge, og hvorfor det er vigtigt, at elever tildeles et reelt ansvar i spørgsmål, der vedrører deres skolehverdag.

Magasinet beskriver desuden tre grundlæggende udfordringer for elevdemokratiet, man med fordel kan sætte fokus på som gymnasium, hvis man ønsker at styrke arbejdet med at udvikle elevernes demokratiske selvtillid.

Vi håber, at magasinet kan give ledere og lærere på de gymnasiale uddannelser inspiration til, hvordan man kan styrke arbejdet med elevernes demokratiske selvtillid, så eleverne går ud af gymnasiet med en tro på, at de kan handle og påvirke samfundet.

God læselyst!

Det står der om elevdemokrati i love og bekendtgørelser

Af §1, stk. 4 i bekendtgørelse af lov om de gymnasiale uddannelser fremgår det, at:

“Uddannelserne og institutionskulturen som helhed skal forbedre eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Undervisningen og hele institutionens dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Eleverne skal derigennem opnå forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund og forståelse for mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og det globale perspektiv.”

Af §15 i bekendtgørelsen om elevråd, der gælder for både almene og erhvervsrettede gymnasiale uddannelser, fremgår det desuden, at:

“Institutionens leder er forpligtet til at opfordre eleverne til at danne et elevråd, hvis eleverne ikke selv tager initiativ hertil.”

Hvad er ‘demokratisk selvtillid’?

At have demokratisk selvtillid vil sige, at man...

1. Tror på, at man har noget at sige, og at man gør det
2. Oplever, at der er nogle, der er villige til at lytte til en
3. Tror på, at man kan handle og påvirke samfundet
4. Opfatter sig selv som relevant og forpligtet til at påvirke samfundet.

Kilde: Ljungmann, Rie & Riggelsen, Mette Post. (2021). *Grib demokratiet – Om at styrke unges demokratiske selvtillid, handlekraft og mod*. København: Folk – Mødested for demokrati og dannelse.

Indblik

“De unge har fået en ny politisk spilleplade”

Danske unge er generelt meget vidende om demokratiske principper, men mindre handlingsorienterede, når det kommer til at påvirke samfundet omkring dem. Gymnasierne spiller en vigtig rolle i at forene de unges demokratiske dannelse og politiske engagement, mener ph.d. og lektor Jonas Lieberkind, der forsker i unge og medborgerskab.

**Interview med
Jonas Lieberkind**
Ph.d. og lektor,
Institut for
Pædagogik og
Uddannelse ved
Aarhus Universitet

Det står rigtig godt til med den demokratiske dannelse blandt danske unge. Faktisk så godt, at danske unge i udskolingen har det højeste testgennemsnit af alle i en international undersøgelse fra 2016 (ICCS) af unges viden om politik, samfundsforhold og demokrati foran jævnaldrende i lande som Taiwan og Sverige.

¶ Hvis vi har en hel ungdom, der trækker sig fra det almindelige parlamentariske rum, så har vi et problem.

JONAS LIEBERKIND

Samme undersøgelse viser dog også, at danske udskolings elever er den gruppe af unge, der på tværs af alle deltagende lande i lavest grad betragter det som vigtigt, at voksne borgere er engagerede i protestdemonstrationer, menneskerettigheder og miljø. De danske udskolings elever vurderer derimod, at de vigtigste kendetegn ved gode voksne borgere er, at de altid overholder loven og udviser respekt for myndigheder.

Jonas Lieberkind, der er lektor ved DPU og en af forskerne bag den danske deltagelse i ICCS-undersøgelsen, forklarer, at dette billede også bekræftes i hans øvrige forskning i unge og medborgerskab:

“De danske unges demokratiske dannelse er stærk, når det kommer til at respektere myndighederne, have forståelse for samfundet og viden om demokratiske principper. De er enormt vidende og også interesserede, men samtidig meget reserverede. Så der viser sig et skel mellem, at man godt kan være vidende om og engageret i samfundet omkring en, men alligevel ikke være særlig handlingsorienteret,” siger Jonas Lieberkind.

Danske unge er reserverede borgere

Ifølge Jonas Lieberkind vidner det om, at vi har en ordentlig ungdom, som generelt er pligtfulde, efterlever de krav, der stilles til dem, og har en reservation i forhold til at udfordre autoriteter. Han understreger dog, at det ikke skal forveksles med, at de unge er ligeglade med eller ikke bekymrer sig om det samfund, de lever i:

“Reservationen har også en demokratisk funktion. Det er en særlig politisk attitude og måde at deltage på. Den reserverede borger er ikke en, som venter med at handle, men en borger, som handler passivt. Det er altså en borger, som har trukket sig fra det offentlige rum – ikke fordi personen er politisk uengageret, men fordi det offentlige rum ikke opleves som en relevant spilleplade,” siger Jonas Lieberkind.

Politisk spilleplade flyttet ind i det private

Jonas Lieberkind finder i sin forskning, at de unge trækker sig fra politisk engagement i det offentlige rum, fordi de alligevel ikke oplever at kunne påvirke samfundsudviklingen gennem demokratiets traditionelle veje. Selvom de har tillid til systemet, finder de det uoverskueligt og uopnåeligt at få indflydelse på politiske beslutninger, og de oplever, at den offentlige debat er kørt af sporet, før den er kommet i gang – særligt på de sociale medier.

Der, hvor de unge påvirker andre politisk, er i høj grad i det trygge og nære – især i familien.

JONAS LIEBERKIND

I stedet har de unges politiske spilleplade for, hvilke normer og værdier der skal gøre sig gældende i samfundet, rykket sig fra det offentlige rum til det nære, private rum blandt venner og familie. Og her står de unge stærkt ifølge Jonas Lieberkind:

“Der, hvor de unge påvirker andre politisk, er i høj grad i det trygge og nære – især i familien. Det bedste eksempel er, at mange familier med et hjemmeboende ungt menneske har haft en periode, hvor de er blevet vegetarer. Det er ikke forældrene, som er kommet på den idé, men børnene. Det spiller pludselig ind i en større diskurs om klimabevidsthed, hvor

børnene har gjort deres forældre opmærksomme på, at man kan leve og forbruge på en anden måde,” siger Jonas Lieberkind.

Gymnasierne kan styrke de unges politiske selvbevidsthed

De unge ser det måske ikke selv som en politisk handling, når de får deres forældre til at droppe kødet til fordel for bønnen. Men det er vigtigt, at de unge indser, at disse tilsyneladende trivielle hverdagshandlinger i sidste ende også er udtryk for et politisk engagement, siger Jonas Lieberkind.

Dén indsigt er nemlig vigtig for de unges politiske dannelse og oplevelse af demokratisk selvtillid:

“Du kan godt gå hjem og gøre en masse, men hvis du ikke er bevidst om, at det faktisk påvirker samfundet, du er en del af, så ændrer det jo ikke noget ved din tro på, at du kan gøre dig politisk gældende,” forklarer Jonas Lieberkind.

Derfor mener han, at gymnasierne, og ungdomsuddannelserne i det hele taget, spiller en vigtig rolle i forhold til at gøre de unge bevidste om deres potentiale som politiske aktører.

“Gymnasierne har at gøre med de unge i en vigtig livsfase, hvor de er ved at løsrive sig fra deres familie og fra et system, som har været obligatorisk. De bliver myndige, får erfaringer med arbejde efter skolen og skal gøre sig overvejelser om, hvad de vil i fremtiden. Et liv med stærkere politiske implikationer begynder at trænge sig på. Det er lige præcis i gymnasiet, de unge for alvor skal til at finde sig selv som selvstændige politiske subjekter,” siger Jonas Lieberkind.

Bredere definition af demokratisk dannelse

Jonas Lieberkind fremhæver, at man bliver nødt til at opstille nogle bredere kriterier for undervisning i demokratisk dannelse, hvis man vil lykkes med at understøtte den del af elevernes dannelse, som handler om politisk bevidsthed og engagement.

Undervisningen bør fx ikke kun fokusere på at indføre eleverne i emner som negativ parlamentarisme eller EU's opbygning, men skal også se på de mikroformer, som politisk handling kan tage i elevernes egen hverdag.

Eleverne er demokratisk dannede til at underlægge sig den demokratiske konsensus og søge efter rigtig og forkert. Så hvad er den vigtigste pædagogiske opgave? Det er at få de unge til at ville noget med sig selv og hinanden.

JONAS LIEBERKIND

Jonas Lieberkind understreger dog, at et elevinddragende blik for den politiske spilleplade de unge befinder sig på til daglig blandt venner og familie ikke betyder, at undervisningen i mere traditionelle forståelser af demokratisk dannelse skal sløjfes:

“Hvis vi har en hel ungdom, der trækker sig fra det almindelige parlamentariske rum, så har vi også et problem. Derfor har vi brug for begge dele,” forklarer Jonas Lieberkind.

Unge øver sig via reel indflydelse

Afslutningsvis fremhæver Jonas Lieberkind, at hans forskning peger på, at der skal reel indflydelse til, hvis man vil motivere de unge til at agere politisk uden for de trygge, private rammer. Han anerkender dog, at det er lettere sagt end gjort. Netop fordi de unge generelt kan karakteriseres som reserverede borgere, der har tillid til og søger efter etablerede rammer og normer.

“Eleverne er demokratisk dannede til at underlægge sig den demokratiske konsensus og søge efter rigtig og forkert. Så hvad er den vigtigste pædagogiske opgave? Det er at få de unge til at ville noget med sig selv og hinanden.”

“Så gymnasiet står i en særlig tid, hvor det er vigtigt, at de unge oplever, at det, de har at komme med, rent faktisk bliver respekteret og har en indflydelse. Der skal ikke laves rammer, hvor man hører deres stemme bare for at gøre det – man skal give dem reel indflydelse på skolehverdagen. Det kræver vedholdende lærere og et åbent og tålmodigt pædagogisk rum,” afslutter Jonas Lieberkind.

Jonas Lieberkind, ph.d. og lektor, Institut for Pædagogik og Uddannelse ved Aarhus Universitet

Jonas Lieberkinds primære forskningsområder er unge og medborgerskab, dannelsesfilosofi og pædagogisk sociologi.

Jonas Lieberkind er bl.a. del af teamet bag Danmarks andel i the International Civic and Citizenship Education Study (ICCS), der undersøger unge i 8. klasses forståelse af politik, demokrati og samfundsforhold på tværs af 3800 skoler fordelt i 24 lande. Undersøgelsen blev sidst gennemført i 2016, men gennemføres igen i år.

I interviewet trækker Jonas Lieberkind bl.a. på pointer fra følgende udgivelser:

Lieberkind, Jonas & Bruun, Jens. (2021). The Reserved Young Citizens of the Nordic Countries. I: *Northern Lights on Civic and Citizenship Education: A cross-national Comparison of Nordic Data from ICCS*, s. 19-41. Red. Biseth, Hoskins & Huang. Amsterdam: Springer.

Lieberkind, Jonas & Bruun, Jens. (2021). Mellem demokratisk og politisk dannelse. I: *De unge borgere: Mellem demokratisk og politisk dannelse*, s. 27-58. Red. Lieberkind & Bruun. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Lieberkind, Jonas. (2021). From Ideology to Strategic Engagement. I: *Young People's Participation: Revisiting Youth and Inequalities in Europe*, s. 77-98. Red. Bruselius-Jensen, Pitti & Tisdall. Bristol: Policy Press.

EVA: De tre mest almindelige udfordringer i arbejdet med demokratisk selvtillid

Der er tre grundlæggende udfordringer, der ofte viser sig, når gymnasier arbejder med at styrke deres elevers demokratiske selvtillid. Det viser EVA's rundspørge blandt 10 gymnasier, som har et særligt fokus på at udvikle elevernes demokratiske selvtillid. Vi har interviewet ledere på de pågældende gymnasier om, hvad der er de mest almindelige udfordringer, og hvad de har gjort for at løse dem.

¶ Elevdemokrati er et identifikationsrum: Hvilken gruppe er jeg en del af, og hvordan markerer vi os i forhold til omverdenen? Hvis nogle grupper markerer sig ved at være nogen, der ikke gider at deltage i elevrådsarbejde og den slags, så bliver det enormt svært at åbne feltet for alle.

REKTOR

Udfordring 1 /

Eleverne har forskellige demokratiske kompetencer

For mange gymnasier sætter sammensætningen af elevgruppen en ramme for, hvordan man kan gå til arbejdet med at styrke elevernes demokratiske selvtillid. For elevgruppens sammensætning og de demokratiske kompetencer, den enkelte elev har med sig hjemmefra og fra grundskolen eller fritidsaktiviteter, kan variere alt efter gymnasietype og gymnasiets beliggenhed, viser EVA's analyse.

På gymnasier med mange elever fra mindre ressourcerstærke baggrunde kan det fx være svært at engagere elever i elevinddragende aktiviteter, der ligger uden for undervisningen eller uden for skoletiden.

EVA's analyse viser, at gymnasier med denne udfordring ofte har gode erfaringer med at tilpasse deres arbejde med at udvikle elevernes demokratiske selvtillid, så det i højere grad foregår i undervisningen eller som kulturelle tiltag i skolehverdagen. Herved når man ud til flere elever end de i for-

vejen engagerede. Det kan fx være ved at sætte fokus på medborgerskab ift. den måde, medarbejdere og elever omgås hinanden, eller ved at behandle emner som ligestilling, seksualitet og ytringsfrihed i undervisningen, på skolen og ift. det omkringliggende samfund.

På gymnasier, hvor eleverne har en baggrund, hvor de er vant til at diskutere aktuelle dagsordener med deres forældre eller har erfaringer med udvalgs- eller frivilligarbejde fra andre sammenhænge, er der andre muligheder for at arbejde med demokratisk selvtillid. Ledere på de gymnasier fremhæver, at ledere og lærere i højere grad kan indtage en mindre styrende rolle i elevdemokratiet, så de primært understøtter elevernes engagement i aktuelle dagsordener og udvikling på skolen gennem rammesætning og hjælp til selvhjælp.

Det gør gymnasierne for at løse udfordringen

EVA's analyse viser, at muligheden for at tage del i elevdemokratiet på mange forskellige måder øger sandsynligheden for, at flere elever med varierende demokratiske erfaringer engagerer sig. Det kan fx handle om at have mange forskellige udvalg, der appellerer til forskellige elevtypers interesser, eller at prioritere, at repræsentanter for elevrådet får lærerfri tid med klassen til at inddrage ønsker og perspektiver fra elever, der ellers ikke er aktive deltagere i gymnasiets udvalgsarbejde.

Et andet greb, nogle gymnasier benytter sig af, er at lægge et stort fokus på demokratisk selvtillid ind i undervisningen, så alle elever får erfaringer med at engagere sig i elevdemokratiske spørgsmål, uanset om de er motiverede for at deltage i elevdemokratiet uden for undervisningen. Det kan fx være via brug af dialogcirkler i diskussioner i undervisningen (www.duu.dk/1-4-dialogcirkel) eller gennem dogmer for kompetent medborgerskab.

Sådan arbejder Frederiksberg Gymnasium med udfordringen

Frederiksberg Gymnasium har skærpet sit fokus på at udvikle alle elevers demokratiske sindelag gennem 12 dogmer for kompetent medborgerskab, der omhandler elevernes engagement i læringsfællesskabet i timerne og fælles skoleprojekter samt deres demokratiske viden og kompetencer.

Blandt dogmerne findes bl.a., at alle elever skal deltage i at planlægge og afholde et arrangement på gymnasiet, gennemgå forløb med fokus på mangfoldighed, kontroversielle emner og interkulturelle kompetencer og samarbejde med aktører uden for gymnasiet.

Kilde: Frederiksberg Gymnasium, frberg-gym.dk/dogmerne.

Udfordring 2 /

Elever kan miste motivationen for elevdemokrati

De ledere, EVA har interviewet, fortæller, at det også er en udfordring i arbejdet med at udvikle elevernes demokratiske selvtillid, at nogle elever hurtigt kan miste motivationen, hvis udbyttet af deres indsats ikke er synligt for dem.

Det kan fx ske, når de elevinddragende processer bliver for langtrukne, så det bliver utydeligt for eleverne, hvad de arbejder hen imod, eller når eleverne bliver inviteret til at komme med deres perspektiver på en problemstilling, men ikke oplever, at perspektiverne er blevet brugt i det videre arbejde med problemstillingen.

Det gør gymnasierne for at løse udfordringen

EVA's analyse viser, at det er med til at styrke elevernes demokratiske selvtillid og generelle tro på, at det nytter at

engagere sig, når eleverne oplever, at deres input bliver taget seriøst, og at de kan få reel indflydelse på forhold, der påvirker deres hverdag. Hvis elever fx er involveret i udviklingen af skolens indretning eller i opfølgningen på trivselsmålinger, skal det derfor være synligt, hvordan deres perspektiver er blevet brugt i de efterfølgende indsatser.

Det er desuden vigtigt at give eleverne erfaringer med at tage det primære ansvar for de opgaver, de engagerer sig i. Det kan betyde, at man som leder eller lærer skal give en smule slip på styringen af projekter, som eleverne står for, og det kan måske gøre forløbet mindre effektivt. Til gengæld er erfaringen, at eleverne ofte vokser med opgaven og lærer, hvad der skal til for at komme fra idé til handling, herunder at det kræver vedholdende arbejde, hvis man vil føre idéer ud i livet.

» Eleverne har generelt en meget stor interesse i arbejdet med bæredygtighed, hvor eleverne oplever, de selv kan gøre en forskel i det nære. En gruppe elever har fx fundet ud af, at vi kan stille nogle store pantspande op og bruge pengene til at købe et bordtennisbord til frikvarterene.

REKTOR

» Lærere og ledelse kan interviewe eleverne og hinanden, og så skal man inddrage eleverne i løsningen af udfordringerne. Det kræver en langvarig indsats. Jeg tror ikke på, at det der med 'I år har vi fire indsatsområder', når ud til eleverne.

REKTOR

Udfordring 3 /

Det kan tage lang tid for elevdemokratiet at blive en del af gymnasiets dna

Den tredje udfordring, der fremgår af EVA's analyse, er, at det tager tid og et konstant fokus at opbygge en kultur, hvor det elevinddragende arbejde med elevernes demokratiske selvtillid bliver en del af skolens dna.

Selvom man som ledelse italesætter, at det er vigtigt og velkomment, at eleverne deltager i skolens demokrati, så viser erfaringerne fra gymnasierne også, at det både kræver en langsigtet og en kortsigtet plan, hvis man vil skabe en kultur, hvor mange elever får lyst til at engagere sig.

Det gør gymnasierne for at løse udfordringen

På den korte bane er det vigtigt, at der er nogle konkrete

aktiviteter, hvor hver årgang kan engagere sig, opbygge erfaringer og se konkrete resultater af, hvad de har involveret sig i.

På den lange bane er det vigtigt at arbejde med, hvordan de ældre elever bærer stafetten videre til de nye elever, så både erfaringer, motivation og kompetencer overleveres mellem årgange. Som ledelse kan man desuden arbejde strategisk med at sikre rammerne for, at elevernes demokratiske dannelse og selvtillid altid er i fokus. Det kan man fx gøre ved at prioritere og udarbejde en systematik, hvor eleverne altid inddrages i vigtige beslutningsprocesser, har et punkt på dagsordenen til lærermøder og engagerede lærere får timer til at understøtte elevernes udvalgsarbejde.

De fire følgende cases giver eksempler på, hvordan udvalgte gymnasier har håndteret de tre udfordringer på forskellig vis i deres arbejde med at styrke elevdemokratiet og udvikle elevernes demokratiske selvtillid.

Case 1 /
**Aalborg
Handels-
gymnasium**

Omfattende elevdemokrati giver mange forskellige elevtyper lyst til at engagere sig

Aalborg Handelsgymnasium har et omfattende elevdemokrati, hvor eleverne fx kan melde sig til ad hoc-udvalg og en række faste udvalg. Det har fået flere forskellige elevtyper til at deltage i udvalgsarbejdet og de sociale aktiviteter. For eleverne har det medført personlig udvikling og mere motivation for at gå i skole.

Det summer svagt i det store, åbne fællesområde på Aalborg Handelsgymnasiums afdeling i Turøgade en tirsdag morgen i december. En gruppe elever vender ugens begivenheder i områdets afskærmede sofagrupper. En anden gruppe elever trækker sedler med julegaveønsker for socialt udsatte børn i lokalområdet ned fra juletræet, der står placeret i fællesområdets midte. Samtidig tiltager lyden af en venskabelig rivalisering i baggrunden mellem to elever, der når en kort bordtenniskamp inden første lektion.

Fællesnævneren for de tre aktiviteter, der sparker ugen i gang i fællesområdet, er, at de alle er konkrete resultater af arbejdet i skolens elevdemokrati. For både bordtennisbordet, julegavebistanden til socialt udsatte børn og rummets indretning med hyggelige sofagrupper er kommet til skolen på baggrund af elevernes ønsker.

Det var netop elevernes ønske om et stærkere socialt fællesskab, der i sin tid fik skolen til at prioritere og satse strategisk på elevdemokratiet:

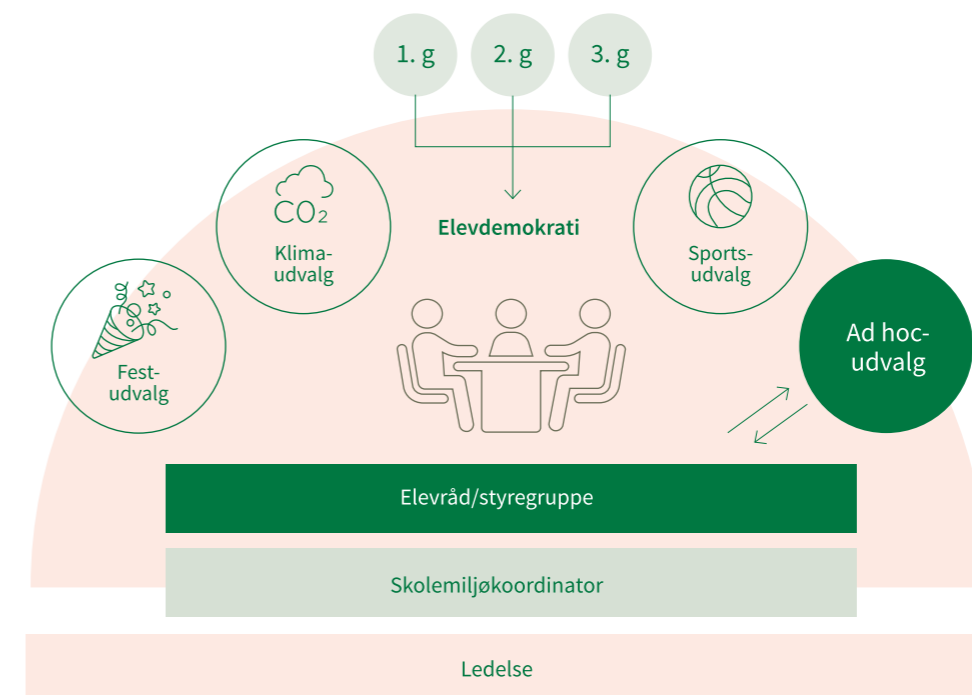
“Vi kunne se i vores elevtrivselsundersøgelser, at eleverne savnede et stærkere socialt fællesskab på skolen, så et af mine opdrag tilbage i 00’erne var at sætte gang i nogle indsatser, der kunne styrke det sociale miljø – både i forhold til sociale arrangementer og elevdemokratiet. I dag er det blevet en del af kulturen på skolen,” fortæller Peder Overgaard Pedersen, der er uddannelseschef på Aalborg Handelsgymnasium.

Han understreger samtidig, at det har taget mange år at opbygge den kultur, og at det kræver en langsigtet indsats.

”Jeg er blevet bedre til at sige fra og til, hvis jeg synes, noget er forkert eller virkelig godt. I starten af 1. g var jeg indadvendt og havde ikke lyst til at sige så meget, men det har ændret sig meget, fordi jeg har oplevet, at jeg faktisk bliver lyttet til.

ELEV, 3.G.

Elevdemokratiets organisering på Aalborg Handelsgymnasium

Aalborg Handelsgymnasium organiserer elevinddragelsen på en måde, der får mange forskellige elevtyper til at involvere sig. Eleverne melder sig fx ikke direkte til elevrådet eller bestemte udvalg, men til skolens elevdemokrati.

Aalborg Handelsgymnasiums tips til at styrke elevdemokrati

1. **Læg en plan** – både langsigtet og kortsigtet. Den langsigtede plan skal formulere, hvad man gerne vil opnå med elevdemokratiet over tid. Den kortsigtede plan skal udarbejdes for hvert skoleår, så man har en struktur og kan generere de nødvendige ressourcer til elevdemokratiet, der skal til fra år til år.

2. **Prioriter timer** til én eller flere skolemiljøkoordinatorer, der kan understøtte elevdemokratiet og hjælpe eleverne med at komme fra idé til resultat.

3. **Tag elevdemokratiets input alvorligt**, og involver dem for at få nye perspektiver på strategiske beslutninger, der vedrører eleverne.

4. **Beløn elevdemokratiets medlemmer** for deres store engagement. På Aalborg Handelsgymnasium har de fx 'VIP-arrangementer' for medlemmer i elevdemokratiet, der kan bestå i en bowling- eller biograftur og i en årlig fejring af medlemmerne med middag på skolens regning.

”Det er en vigtig del af min rolle, at jeg tilbyder eleverne hjælp til selvhjælp, og at jeg faciliterer, at eleverne selv kommer på banen og lærer at varetage en beslutningsproces fra idé til handling.

HENNING FISCHLEIN, SKOLEMILJØKOORDINATOR

50 elever fra hver årgang er med

Noget af det, der er lykkedes godt på Aalborg Handelsgymnasium, er at skabe en organiseringsform for elevinddragelse, der får mange forskellige elevtyper til at involvere sig. Det skyldes bl.a., at eleverne ikke melder sig direkte til elevrådet eller bestemte udvalg, men til skolens elevdemokrati. Strukturen for elevdemokratiet på Aalborg Handelsgymnasium er illustreret i figur på foregående side.

Som det fremgår af figuren, kan eleverne, der melder sig til skolens elevdemokrati, deltage i forskellige aktiviteter eller udvalg, alt efter hvor deres interesse og energi ligger. De kan fx være ansvarlige for afholdelse af morgensamlingerne, sidde med i fest-, sports- eller klimaudvalget eller melde sig til forskellige ad hoc-udvalg.

Elevrådet fungerer som elevdemokratiets styregruppe, og gruppen har samme ansvarsområder og rettigheder som et klassisk elevråd. Styregruppen kan nedsætte nye udvalg og bliver løbende inddraget af skolens ledelse i udviklingen af skolen. Det kan fx være i forbindelse med alt fra undervisningsevalueringer og lektiepolitik til rammerne for tobaksfri skole.

Elevdemokratiet på Aalborg Handelsgymnasium rummer ca. 40-50 aktive elever pr. årgang og understøttes af skolemiljøkoordinatorer, der hjælper eleverne, hvis de har spørgsmål eller brug for hjælp til at komme videre med et initiativ.

Nul tobak:

Sådan hjalp elevdemokratiet Aalborg Handelsgymnasium med at blive tobaksfri

Elevdemokratiet har været involveret i at gøre Aalborg Handelsgymnasium tobaksfri. De har fx haft fokus på at gøre det mere attraktivt at være på skolens matrikler i frikvartererne og har været ansvarlige for at indkøbe sofagrupper, bordtennis- og fodboldborde. Elevdemokratiet har desuden haft indflydelse på, hvilke sanktioner der er, når tobaksforbuddet overskrides. Her har de fx lagt vægt på, at sanktionernes omfang skal afspejle, at det kan være svært at stoppe med tobakken fra den ene dag til den anden.

”Ledelsen er gode til at lade os ytre vores holdninger til, hvad der kan gøres bedre, hver gang de sætter noget nyt i gang. Det, at de inddrager os så meget, gør, at jeg virkelig føler mig hørt,” forklarer et styregruppemedlem fra 3. g.

Skolemiljøkoordinator giver elever hjælp til selvhjælp

En af skolemiljøkoordinatorerne på Aalborg Handelsgymnasium hedder Henning Fischlein. Henning er lektor på skolen og får indlagt timer i sit skema, som han kan bruge til at hellige sig rollen som skolemiljøkoordinator. Ifølge både ledelse og elever spiller han en vigtig rolle ift. at få elevdemokratiet til at fungere. En elev fra 2. g fortæller:

”Henning hjælper os sindssygt meget, men han lader også os komme med idéer, som han måske kan hjælpe med at videreudvikle, fordi han har en insiderviden, vi ikke har. Han tager tit fat i os og spørger: 'Hvad synes du om det her?' Dét kan man mærke, han tænker meget over. Han engagerer sig mega meget, og det er rigtig dejligt.”

Som kontaktperson for elevdemokratiet hjælper Henning Fischlein eleverne med at føre deres beslutninger ud i livet, fx gennem hjælp til at udforme ansøgninger, bestille ordrer hjem og bevare overblikket over elevdemokratiets forslag.

”Det er en vigtig del af min rolle, at jeg tilbyder eleverne hjælp til selvhjælp, og at jeg faciliterer, at eleverne selv kommer på banen og lærer at varetage en beslutningsproces fra idé til handling,” forklarer Henning Fischlein.

Elevdemokratiets rygrad

En drejebog og årgangsmøder spiller også en vigtig rolle i Aalborg Handelsgymnasiums struktur for elevdemokratiet.

Drejebogen, der bliver opdateret årligt, beskriver elevdemokratiets indhold og formål og giver en oversigt over udvalgte og faste aktiviteter, fx årgangsmøderne, der rammesætter arbejdet i elevdemokratiet i begyndelsen af hvert skoleår.

Årgangsmøderne, der afholdes i september, faciliteres af en skolemiljøkoordinator, og lægger sporene ud for elevdemokratiets arbejde det pågældende år. Ved møderne deltager én repræsentant for hver af skolens klasser på en årgang. Her fortæller klasserepræsentanterne om de drøftelser, de har haft i deres egne klasser, fx om hvad eleverne synes, der skal forbedres ved skolens fysiske og sociale miljø, eller idéer til aktiviteter, der kunne arrangeres i løbet af skoleåret.

Eleverne på Aalborg Handelsgymnasium gør flittigt brug af de nye sofagrupper, elevdemokratiet har skaffet til skolens fællesområde.

Lærer at sige fra og til

Eleverne på Aalborg Handelsgymnasium oplever, at de får et stort udbytte ud af deres engagement i elevdemokratiet. Eleverne fortæller eksempelvis, at det gør skoledagen mere varieret og motiverende, fordi de kan arbejde med opgaver, som ikke er forbundet med lektier og undervisning.

Eleverne fremhæver desuden, at engagementet i elevdemokratiet har styrket deres personlige udvikling, så de fx får mod på at sige noget i større forsamlinger og oplever, at de kan gøre en forskel for sig selv og andre, hvis de engagerer sig.

Som en elev fra 3. g siger:

“Jeg er blevet bedre til at sige fra og til, hvis jeg synes, noget er forkert eller virkelig godt. I starten af 1. g var jeg indadvendt og havde ikke lyst til at sige så meget, men det har ændret sig meget, fordi jeg har oplevet, at jeg faktisk bliver lyttet til”.

Gør ledelsens beslutninger bedre

Når uddannelsescheferne på Aalborg Handelsgymnasium skal forklare, hvilket udbytte skolen får ud af den høje grad af elevinddragelse, som skolen har, fremhæver de, at eleverne ofte kan kvalificere ledelsens beslutninger og give nye perspektiver.

“Jeg synes, elevdemokratiet er med til at gøre vores beslutninger bedre. Eleverne ser jo nogle ting før os, som vi måske ikke lige har tænkt over i vores tilgang til tingene,” fortæller Lone Damgaard Knudsen, der er uddannelseschef på Aalborg Handelsgymnasium.

Hendes kollega, Peder Overgaard Pedersen, understreger samtidig, at det er vigtigt at give eleverne reel indflydelse, når man inddrager dem: “Eleverne skal have lov til at få indflydelse på de ting, som er vigtige for dem og ikke kun på forhold som menuen i kantinen, eller hvor fodboldbordet skal stå.”

Genstart elevdemokrati med demokratihjælpere

På Aalborg Handelsgymnasium har man valgt at genstarte elevdemokratiet oven på de to lange covid-19-relaterede nedlukningsperioder i 2020 og 2021 ved at ansætte tre elevdemokratihjælpere, som skal bidrage til at videreføre den elevdemokratiske kultur, der eksisterede inden nedlukningerne.

Elevdemokratihjælperne har selv været aktive medlemmer af skolens elevdemokrati. De giver sparring til medlemmerne af det nuværende elevdemokrati og hjælper med praktiske opgaver.

Grøn omstilling motiverer elever til at tage ansvar for skolens udvikling

Grøn omstilling er en af de store mærkesager for eleverne på Risskov Gymnasium, og skolen bakker op om elevernes engagement ved at give dem en høj grad af indflydelse og ansvar. Det giver eleverne en oplevelse af meningsfuldhed i skolehverdagen og en tro på, at de kan være med til at ændre noget.

Case 2 /
**Risskov
Gymnasium**

” Det handler om at give eleverne nogle rigtige opgaver og lade dem være med til at definere, hvad de synes er vigtigt. Man skal finde ud af, hvor energien er, og tage udgangspunkt der.

GITTE HORSBØLL, REKTOR

En stor grøn græsplæne og velklippede buske omgiver de røde bygninger, der udgør Risskov Gymnasium. Nydeligt ser det ud, men det rolige udtryk kommer ikke til at vare ved: For området skal omdannes, så der kommer vilde blomster, hvor insekterne kan boltre sig, små borde, hvor eleverne kan lave gruppearbejde, og en stor trappe, hvor eleverne kan sidde.

Bag ved beslutningen står skolens miljøråd, som spiller en vigtig rolle i Risskov Gymnasiums elevdemokrati. Cirka 30 elever er aktive i miljørådet. Bæredygtighed er nemlig et tema, som eleverne på Risskov Gymnasium brænder særligt meget for.

Elever får rigtige opgaver

Det er en del af Risskov Gymnasiums profil, at eleverne har stor indflydelse. Det er en af grundene til, at eleverne vælger skolen, og derfor har skolen også et elevgrundlag, hvor mange elever har stærke demokratiske kompetencer, allerede når de starter.

Gymnasiet har derfor gode erfaringer med i vid udstrækning at give eleverne adgang til at sætte deres eget præg på skolen og lade eleverne selv definere, hvad de gerne vil ændre. Rektor Gitte Horsbøll forklarer:

”Det handler om at give eleverne nogle rigtige opgaver og lade dem være med til at definere, hvad de synes er vigtigt. Man skal finde ud af, hvor energien er, og tage udgangspunkt der.”

Alle på skolen skal med

Miljørådet samarbejder tæt med både skolens ledelse og elevrådet og har en styregruppe og en masse underudvalg. De mange mindre udvalg i miljørådet betyder, at eleverne kan melde sig til at arbejde med de temaer, de brænder mest for. Der er fx et kantineudvalg, et skraldeudvalg og et udvalg for skolens udearealer. Eleverne kan også arbejde på et mere generelt plan med bæredygtighed og har lavet en temaugen om bæredygtighed i hverdagen.

Et vigtigt fokus i miljørådets arbejde med bæredygtighed er at få alle på skolen med: Det er ikke nok, at ledelsen og miljørådet er enige om, hvad der skal arbejdes med. Alle skolens personalegrupper skal inddrages, ellers er der risiko for, at miljørådets beslutninger ikke bliver ført ud i livet, eller at vigtige perspektiver fra fx kantinepersonale eller pedeller ikke tages med.

Praktisk koordinering og uddannelsesdage

Det kræver meget praktisk koordinering at inddrage alle personalegrupper i arbejdet med bæredygtighed, og der skal sættes tid af til de jævnlige snakke i hverdagen mellem de lærere, der understøtter miljørådet, eleverne og skolens øvrige personale.

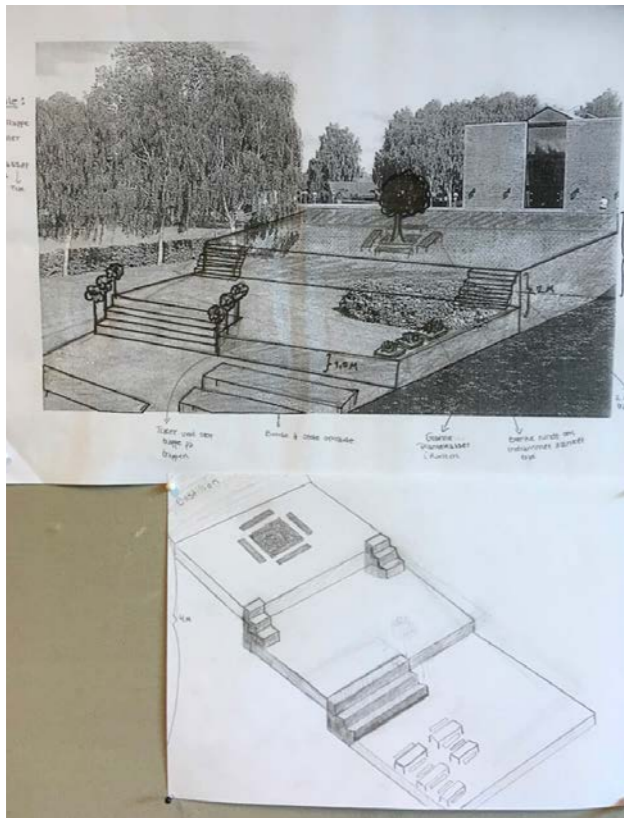
Risskov Gymnasiums tips til at styrke elevdemokrati

- 1. Giv elevrepræsentanterne kompetenceudvikling.** Lad fx de ældre elever undervise de yngre i, hvordan de repræsenterer andre, eller giv dem eksterne kurser i, hvordan de styrer et møde eller holder oplæg for andre.

- 2. Understøt demokratiet gennem fleksible rammer.** Hvis et udvalg får en god idé, kan det betyde meget arbejde i en periode for både elever og lærere. I forbindelse med bæredygtighedsdagen på gymnasiet fik en lærer allokeret timer til næsten at arbejde fuldtid med opgaven i en periode, og eleverne fik godskrevet fravær, når de deltog i møder.

Eleverne på Risskov Gymnasium har været med til at udarbejde skitser med deres ønsker til det nye udeområde omkring gymnasiets hovedindgang, der sidenhen er blevet videreudviklet i samarbejde med et arkitektfirma.

Et konkret greb, som skal hjælpe med at inddrage alle på skolen i arbejdet med bæredygtighed, er en uddannelsesdag, hvor der skal laves en handlingsplan for, hvordan gymnasiet kan få mere bæredygtighed ind i hverdagen. Forpersonen for miljø- og elevrådet fortæller om uddannelsesdagen:

“Vi laver handlingsplanen i grupper, som alle består af et medlem fra ledelsen, en elev, en repræsentant for et af udvalgene på skolen, en pedel og en fra kantinen. På den måde får vi alle vinkler dækket ind, og det er mega vigtigt, både for den sociale bæredygtighed og for arbejdet i det hele taget.”

Skal kunne leve med kontroltab

Det bærende princip for elevdemokratiet på Risskov Gymnasium er, at elevernes demokratiske selvtilid skal vokse frem, ved at lærere og ledere viser, at de tror på, at eleverne kan løfte de opgaver, de engagerer sig i.

Men det er ikke altid let at følge det princip, siger Anton Odgaard, der er lærer og forperson for skolens udviklingsudvalg. Han oplever, at eleverne er gode til at få idéer, men at de også har travlt med meget andet i deres liv. Derfor lægger han vægt på at få mange elever til at engagere sig i de opgaver, der skal løses, så det bliver mindre sårbart, hvis en elev trækker sig fra et møde eller en opgave.

“Man skal kunne leve med kontroltab i processer, hvor man egentlig har brug for meget kontrol. Det er ret paradoksalt. Så det kan være vildt nok at stå til nogle møder, hvor der kommer samarbejdspartnere fra et konsulentbureau, og de spørger: ‘Hvor mange kommer der?’ Og jeg så må svare: ‘Jeg ved det ikke – mellem 3 og 25,’” siger Anders Odgaard.

Men selvom det kan være udfordrende som lærer at afgive kontrol, når man samarbejder med eleverne i skolens elevdemokrati, så er de involverede lærere ikke i tvivl om, at det er nødvendigt, hvis eleverne skal motiveres til at engagere sig og udvikle deres demokratiske selvtilid.

Alle udvalg har elevrepræsentanter

Det er ikke alle elever, der brænder for netop bæredygtighedsdagsordenen, så der er andre udvalg, eleverne kan engagere sig i. Nogle elever er mere optagede af at arrangere fester, arbejde med lighed eller noget helt tredje. På Risskov Gymnasium er det et princip, at eleverne skal være repræsenteret i alle skolens udvalg.

Ud over miljørådet og elevrådet kan eleverne fx melde sig til et skoleudviklingsudvalg eller som elevambassadører for deres klasse.

Elevambassadørerne spiller både en aktiv rolle i læringsmiljø og trivsel i den enkelte klasse og som repræsentanter for skolen. Elevambassadørerne kan eksempelvis tage initiativ til sociale aktiviteter i klassen, være talspersoner for resten af klassen, hvis der er konflikter mellem lærere og elever, eller tage imod nye elever og vise dem rundt på skolen. Elevambassadørerne klædes på til deres rolle gennem kompetenceudvikling, både via undervisning af ældre elever fra elevrådet og ture ud af huset.

Meningsfuldt at kunne sætte aftryk

Når eleverne skal sætte ord på, hvad de får ud af at være med i skolens mange udvalg, taler de om en oplevelse af meningsfuldhed ved at gå på en skole, hvor de kan sætte deres aftryk på meget af det, der sker omkring dem. Eleverne fremhæver også, at de lærer, at det er muligt at få forslag til ændringer gennemført, selvom der ofte skal et stort benarbejde til for at lykkes.

“I miljørådet har vi haft mange initiativer, og nogle af dem har vi søgt om penge til at gennemføre. Vi fik fx penge

til at sætte nogle flere skraldespande op, og jeg blev virkelig glad, da vi fik de penge. Det gav mig følelsen af, at vi var sammen om det her, og at det var muligt. Der er mange ting, man bare accepterer, mens man går rundt og er sur over det. Men så finder man ud af, at hvis der rent faktisk er noget, der er træls for mange, så kan det godt blive ændret,” siger en elevrepræsentant for miljørådet.

Selvom det ikke er altid, at elevernes ændringsforslag bliver til noget, oplever de stadig, at de lærer meget af processerne bag. Nogle af eleverne har derfor også en formodning om, at der ligger en større kamp og venter på dem efter gymnasiet.

“Jeg laver også aktivisme ved siden af mit arbejde her. Og jeg føler, at der er et meget større bureaukrati, som det er vigtigt at tage et opgør med. Vi har fx lige fundet ud af, at vi ikke rigtigt må have solceller på taget, fordi uddannelsesinstitutioner ikke må være selvforsynende med energi. Det er da en sygt underlig regel,” afslutter en repræsentant for elevrådet.

“I miljørådet har vi haft mange initiativer, og nogle af dem har vi søgt om penge til at gennemføre. Vi fik fx penge til at sætte nogle flere skraldespande op, og jeg blev virkelig glad, da vi fik de penge. Det gav mig følelsen af, at vi var sammen om det her, og at det var muligt.”

ELEVREPRÆSENTANT

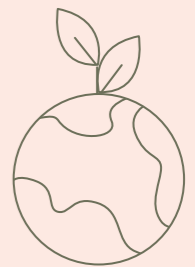
Eksempler: Grønt flag og dag om bæredygtighed

Miljørådets grønne flag

Miljørådet blev startet for ca. seks år siden, hvor Risskov Gymnasium meldte sig ind til en ordning under Friluftsrådet, hvor de hvert år skal opfylde en række forpligtelser for at få et ‘grønt flag’, som viser, at skolen arbejder med bæredygtighed og klima. Grønt flag-ordningen er med til at sikre, at der afsættes rammer og ressourcer til arbejdet med bæredygtighed, og er på den måde en hjælp for ledelse og lærere til at holde kursen.

Bæredygtighedsdag

Miljørådet har været med til at idéudvikle og arrangere en bæredygtighedsdag på skolen, hvor der blev inviteret eksterne gæster og afholdt en række workshops. Idéen var, at skolen i samarbejde med det omgivende samfund skulle udtænke idéer til styrket bæredygtighed. Eleverne styrede dagen i lige så høj grad som lærerne, og der var workshops om temaer så forskellige som ‘landbrug i Ghana’ til ‘studierejser’. Et eksternt firma samlede op på dagen gennem et idékatalog.

Case 3/
EUC Syd

Elevråd og elevkonferencer skaber sammenhold mellem uddannelser og afdelinger

EUC Syd bruger elevrådet til at skabe sammenhold mellem skolens htx- og erhvervsuddannelseselever og halvårige elevrådskonferencer til at forbinde EUC Syds fire afdelinger bedre med hinanden.

”Det har været vigtigt at finde en fælles platform, fordi det er nogle meget forskellige typer, der går på vores uddannelser. Og der har elevrådet været udgangspunktet for at skabe et fællesskab, hvor der kan opstå en gensidig faglig og social respekt.

JEANETTE SVAN SØRENSEN, AFDELINGSCHEF

Et stenkast fra Aabenraa Fjord ligger EUC Syds lokale afdeling. En mindre vej skærer igennem afdelingens område og danner et naturligt skel mellem uddannelserne, der har hjemme på adressen: På den ene side af vejen ligger htx, på den anden side eud og eux.

Selvom der kun er ti meter mellem de to bygninger, har den fysiske afstand tidligere været med til at skabe en social afstand mellem de forskellige uddannelser. En afstand, som et fælles elevråd for både htx-, eud- og eux-eleverne nu er med til at nedbryde.

Da skolen etablerede ét fælles elevråd for alle afdelingens uddannelser, havde det netop til formål at styrke sammenholdet og et fælles ejerskab til skolen, uanset om man primært modtager undervisning på den ene eller anden side af vejen.

”Det har været vigtigt at finde en fælles platform, fordi det er nogle meget forskellige typer, der går på vores uddannelser. Og der har elevrådet været udgangspunktet for at skabe et fællesskab, hvor der kan opstå en gensidig faglig og social respekt. Det med at blive gode venner med nogle af dem med arbejdstøj på og omvendt giver de unge et blik for andre måder at være ung på. Og det er sundt,” fortæller afdelingschef Jeanette Svan Sørensen.

Hver tiende elev er med i elevrådet

Ambitionen om at skabe en fælles platform mellem htx, eud og eud gennem elevrådet er lykkedes så godt, at ca. hver tiende elev, svarende til 35 elever fra alle afdelingens uddannelser, er ’elevrødder’, dvs. medlemmer af elevrådet.

Den store andel skyldes bl.a., at der ikke er noget loft for, hvor mange elever der kan deltage i elevrådet fra hver klasse, og at elevrådsadministrator Sten Scheller gør meget ud af at præsentere elevrådet og dets opgaver i alle nystartede klasser.

”Hvis der er fire ildsjæle i en klasse, så optager vi alle fire i elevrådet. Det sker også, at vi har to elevrødder fra en klasse i 1. g, og efter sommerferien er der to mere fra samme klasse, som også gerne vil være med. Fordi elevrådet er synligt og udstråler en energi og rummelighed, der gør, at man gerne vil være en del af det fællesskab,” siger Sten Scheller og fortsætter:

”Derfor er det vigtigt, at elevrådets arbejde er synligt på skolen, så alle elever, uanset om de er med i elevrådet eller ej, oplever at blive inddraget og repræsenteret i forhold til skolens udvikling.”

Elevrådet på EUC Syds afdeling i Aabenraa har i samarbejde med andre af skolens htx- og eud-elever omdannet et tidligere gangareal til et fællesområde, der nu benyttes til gruppearbejde og socialt samvær i løbet af skoledagen.

Projektarbejde forener elevråd, skoleudvikling og undervisning

Ud over at elevrådet i sig selv udgør en fælles platform mellem de forskellige uddannelser på EUC Syds afdeling i Aabenraa, så bidrager elevrådet også til at styrke berøringsfladerne mellem htx og erhvervsuddannelserne gennem samarbejde om realiseringen af konkrete udviklingsprojekter på skolen. Samarbejdet består i, at elevrådets forslag til forbedring af skolens inde- og udearealer gøres til virkelighed gennem projektarbejde i relevante fag på tværs af htx og eud.

Et eksempel på dette samarbejde er transformeringen af et større gangareal til et indbydende studiemiljø med dæmpet akustik, arbejdspladser og sofagrupper. Først blev elevrådet indbudt til at komme med forslag til, hvordan gangarealet

skulle se ud for at være attraktivt for eleverne. Dernæst blev andre htx- og eud-elever involveret i konkretiseringen af elevrådets forslag gennem undervisning i teknologifaget på htx og tømrerelevernes introduktion til tegneprogrammet 'AutoCad' på andet grundforløb. Til sidst blev elever fra forskellige håndværksfag på eud inddraget i arbejdet med at etablere det nye studiemiljø.

Ifølge afdelingschef Jeanette Svan Sørensen er der mange fordele ved, at elevrådet og fagene på den måde samarbejder om konkrete projekter. Hun forklarer:

“Samarbejder gør, at eleverne fx får erfaring med at komme fra idégenerering til synlige resultater. Og så er det en måde at skabe mere meningsfulde skolepraktikforløb for elever, der står uden lærlingeplads på erhvervsuddannelserne.”

” Sten kan godt lide at trække os til side og spørge: ‘Kunne du ikke have lyst til at gå i gang med det her?’ Han kan godt lide at sætte nogle tanker i gang hos os, og så kan man selv tænke videre.

ELEVRÅDSREPRÆSENTANT FRA 2. G

Elevrådskonferencer lærer elever at tage ordet

Et andet centralt element i elevrådsarbejdet på EUC Syd er halvårslige elevrådskonferencer, hvor elevrådsrepræsentanter, elevrådscoordinatorer og ledelse fra skolens fire afdelinger mødes og drøfter aktuelle dagsordener på tværs af afdelingerne og idéudvikler på udviklingsprojekter.

Den ene af de halvårslige elevrådskonferencer finder sted over to dage med overnatning og afholdes på ‘neutral grund’, så ingen elever føler sig mere hjemme end andre.

Det er primært elevrådscoordinatorerne, der er tovholdere for elevrådskonferencerne, og programmet indeholder typisk en blanding mellem eksterne

inspirationsoplæg, workshops med ligeværdig deltagelse af elever og ledere, middag og sociale aktiviteter samt valg af elevrepræsentanter til EUC Syds hovedbestyrelse og hovedsamarbejdsudvalg. Der er også et programpunkt ved navn ‘Den Varme Stol’, hvor lederne fra de fire afdelinger svarer på spørgsmål fra eleverne.

Elevrådskonferencerne har på den måde karakter af et slags minitopmøde, hvor eleverne lærer hinanden at kende på tværs af afdelinger og får erfaringer med at tage ordet og argumentere for deres sag foran større forsamlinger:

“Jeg har udviklet mig rigtig meget af at være med i elevrådet og deltage i konferencerne, når det kommer til at stille mig op og sige, hvad jeg mener. Også

EUC Syds tips til at styrke elevdemokrati

1. TTT – ting tager tid. Det tager tid at udvikle et stærkt elevdemokrati, som eleverne oplever et stort ejerskab til. Derfor skal man være tålmodig, når man opbygger sit elevdemokrati, før det med tiden kan blive en rodfæstet kultur på skolen, der videreføres fra årgang til årgang. Det kræver ressourcer og tid, omsorg for de involverede elever og engagerede elevrådscoordinatorer.

2. Gør elever til kulturbærere. Det styrker skolens kultur for elevdemokrati, når eleverne ‘lærer hinanden op’ og gradvist får et større ansvar. I 1. g kan eleverne fx stå i lære og suge til sig fra de ældre elevrødder. I 2. g tager man teten og får de væsentlige poster som forperson eller repræsentant i hovedbestyrelsen. I 3. g overlader man sine poster til 2. g'erne og bruger sin energi på at sparre og videreføre sine erfaringer med elevdemokrati til elevrødder fra de andre årgange.

3. Prioriter midler til et seminar for elever i udvalg. At bruge midler på et fælles seminar ude af huset for elever i udvalg og ledelsesrepræsentanter er en måde at vise over for eleverne, at man prioriterer elevdemokratiet og synes, deres bidrag er vigtige.

”Arbejdet i elevrådet har givet mig lyst til at være del af et team frem for at være selvstændig.

Elevrådsrepræsentant fra 2. g

selvom jeg måske afbryder en hel række af folk, der har ment det samme,” fortæller en elevrådsrepræsentant fra 2. g.

Reel indflydelse skaber motivation og personlig udvikling

‘Elevrødderne’ på EUC Syd i Aabenraa fortæller, at det især motiverer dem til deltage i elevrådsarbejdet, at de får et reelt medansvar for skolens udvikling. De oplever, at både skolens ledelse og lærere er oprigtigt interesseret i elevrådets input, og at elevrådskoordinator Sten Scheller er god til at motivere deres engagement i elevrådsarbejdet, fx ved at lade dem løbe med opgaver, de udfordres af og vokser med.

“Sten kan godt lide at trække os til side og spørge: ‘Kunne du ikke have lyst til at gå i gang med det her?’ Han kan godt lide at sætte nogle tanker i gang hos os, og så kan man selv tænke videre,” fortæller en elevrådsrepræsentant fra 2. g, og en 1. g'er fortsætter: “Sten giver os ansvar, planter et frø og skubber lidt til os”.

At elevrødderne bliver ‘skubbet til’ og får ansvar for opgaver, de ikke umiddelbart var klar over, de havde kompetencerne til at løfte, betyder også, at de fleste gennemgår en stor personlig udvikling gennem deres tid i elevrådet. Nogle af elevrødderne har endda ændret kurs, når det kommer til, hvad de gerne vil beskæftige sig med i fremtiden:

“Arbejdet i elevrådet har givet mig lyst til at være del af et team frem for at være selvstændig. Jeg har altid troet, at jeg bare skulle sidde på et eller andet datateknisk kontor med min computer, men nu har jeg oplevet, hvordan et produkt bliver bedre, jo flere input du får til det. Så jeg skal helt klart ud og arbejde i et større team,” siger en elevrådsrepræsentant fra 2. g.

Fastholdelse af kultur gennem ‘udlån’ af elever

På EUC Syd har man udnyttet berøringsfladerne mellem institutionens forskellige elevråd til at fastholde den elevdemokratiske kultur på tværs af afdelinger i kølvandet på de to covid-19-relaterede nedlukningsperioder.

Elevrødder fra afdelingen i Aabenraa har således haft ansvar for at genstarte elevrådsarbejdet på EUC Syds afdeling i Haderslev, som har været udfordret i forhold til at rekruttere nye elever oven på nedlukningerne. De pågældende elevrødder fra Aabenraa har fået dækket transport for at deltage i elevrådsarbejde i Haderslev og overføre de gode erfaringer fra deres eget elevråd.

På den måde har elevrødderne fra Aabenraa været med til at oplære de nye elevrødder på afdelingen i Haderslev i den elevdemokratiske kultur, de selv er blevet oplært i på deres egen afdeling.

Case 4/
Next
Vestskoven

Alle elever skal føle sig som et værdifuldt medlem af fællesskabet

På den københavnske vestegn er det ikke alle elever, der har samme demokratiske ballast med sig. Derfor arbejder Next Vestskoven med at få alle elever til at føle sig som en værdifuld del af skolens fællesskab, fra den dag de starter på gymnasiet. For netop den følelse er en vigtig nøgle til, at eleverne får lyst til at engagere sig demokratisk.

” Mange af vores unge oplever ikke altid, at de bliver set på som nogen, der har værdi. Så det er vigtigt for os på Next Vestskoven at vise vores elever, at vi virkelig vil dem. Vi synes, vi har de mest fantastiske elever, og den tilgang gennemsyrrer hele den måde, vi møder dem på.

PERNILLE CROW, VICEREKTOR

Next Vestskoven, der ligger få minutter fra Albertslund Station, har haft vokseværk de seneste år. Skolen rummer nu alle fire gymnasiale uddannelser i en stor, rektangulær bygning, hvor alt er funklende nyt.

Alt på skolen indbyder til, at eleverne kan være sammen på tværs af klasser og gymnasieretning.

Lige fra den store brede trappe, hvor eleverne kan sidde, når der er foredrag eller morgensamling, til bordtennis, bordfodbold, en tagterrasse og små the-køkkener.

De mange muligheder for at deltage i forskellige aktiviteter er med til at få eleverne ud af klasselokalerne i pauserne, og det er noget, som både elevrådet og ledelsen har lagt vægt på i indretningen af skolen: Eleverne skal føle sig velkomne, ligeværdige og som en del af et mangfoldigt fællesskab. De skal også opleve, at de kan få indflydelse på deres

hverdag, hvad enten de har et ønske om at få et foredrag om krigen i Afghanistan, bedre indretning og menu i kantinen eller ændret på forhold ved undervisningen.

Og denne ambition er skolen lykkedes godt med ifølge elevrådsrepræsentanterne, som oplever, at der bliver lyttet til dem i både stort og småt, ligesom de også føler, at de går på en skole, hvor der er plads til mangfoldighed.

Selvtillid opbygges fra starten

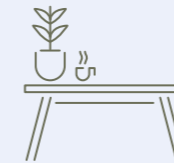
Next Vestskoven arbejder med at styrke elevernes demokratiske kompetencer og deres faglige og personlige selvtillid, fra de starter på skolen. For Next Vestskoven hænger de tre elementer nemlig sammen: Hvis eleverne føler sig set og oplever, at de har noget at byde ind med både fagligt og personligt, så er der større muligheder for, at de trives i fællesskabet og har lyst til at engagere sig.

Next Vestskovens tips til at styrke elevdemokratiet

1. Styrk elevernes demokratiske selvtillid ved at opbygge deres selvværd: Hvis eleverne føler sig værdsatte og får styrket troen på egne evner, når de starter i gymnasiet, er der større sandsynlighed for, at forskellige elevtyper kan se meningen med at engagere sig i fællesskabet.

2. Sæt fokus på den fysiske indretnings betydning for mangfoldige fællesskaber: Udnyt mulighederne i den fysiske indretning af skolen, og skab rum for, at eleverne kan være fælles om forskellige aktiviteter uden for undervisningen. Sæt også fokus på, at der ikke skal være hierarkier mellem eleverne, hvis I udbyder forskellige gymnasiale uddannelser.

3. Gør arbejdet med medborgerskab til en del af skolens DNA: Sæt både ind i undervisningen, i udviklingen af skolen og i samarbejdet med elevrådet ift. at gøre medborgerskab til en del af skolens DNA. Hvis der er store forskelle på den demokratiske ballast, eleverne har med sig, er det særligt vigtigt, at eleverne bliver trænet i medborgerskab på mange forskellige niveauer. Eleverne skal have viden om medborgerskab og mærke det ved, at deres perspektiver bliver taget seriøst.

En af de ting, skolens ledelse gør for at få eleverne til at føle sig set og inkluderet i fællesskabet, er at byde dem velkommen hver morgen. Vicerektor Pernille Crow fortæller:

”Mange af vores unge oplever ikke altid, at de bliver set på som nogen, der har værdi. Så det er vigtigt for os på Next Vestskoven at vise vores elever, at vi virkelig vil dem. Vi synes, vi har de mest fantastiske elever, og den tilgang gennemsyrrer hele den måde, vi møder dem på.”

Men fokuset på at opbygge elevernes demokratiske selvtillid fra bunden skal også følges op med tydelige krav. ”Det handler om at skabe en god balance mellem omsorg og krav, som kan give eleverne en tro på sig selv og et overskud til at engagere sig i fællesskabet,” forklarer rektor Trine Nellemann.

Derfor bliver der lagt en del vægt på at kommunikere, hvilke studie- og ordensregler der er på skolen, og i undervisningen skal det være tydeligt for eleverne, hvad der forventes af dem – både fagligt og i forhold til klassekulturen. Maja, der underviser i dansk og samfundsfag, fortæller:

”Jeg starter med at sige til eleverne, at vi skal opbygge en kultur i klasserne, hvor man kan tale frit og åbent, og alle er samarbejdende og deltagende i de forskellige arbejdsformer, som der nu er i undervisningen. Så i klasserummet ligger der også en demokratisk samtale, der udspiller sig i mange former hele tiden.”

Plads til alle i fællesskabet

For eleverne på Next Vestskoven giver gymnasiets mange aktiviteter på tværs af klasser en følelse af sammenhold og en motivation til at engagere sig i fællesskabet. Det kan være aktiviteter som morgensamling, festlig fredag eller ’den store badedag’.

Det er måske ikke alle aktiviteter, som alle deltager i, men fordi der er mange forskellige slags aktiviteter, kan man som regel altid finde noget, man har lyst til. Det giver en stemning af, at der er plads til alle, fortæller repræsentanter fra elevrådet. Særligt morgensang bliver fremhævet som en hyggelig begivenhed, selv hvis man ikke synger så meget med:

Eleverne mødes på kryds og tværs af klasser og årgange i løbet af skoledagen i Next Vestskovens nye, åbne lokaler tæt på Albertslund Station.

Sådan opbygger Next Vestskoven elevernes selvværd

Brætspil om god stil: Lærerne på Next Vestskoven har udviklet et spil, der hedder 'God Stil', som på en sjov måde træner eleverne i, hvilke spilleregler der er på skolen – både hvad angår studie- og ordensregler og klassekultur. Det er med til at gøre det tydeligt for eleverne, hvad der forventes af dem på skolen, og dermed også hvordan de kan møde de forventninger.

Positiv italesættelse af mangfoldighed: Ledere og lærere arbejder fokuseret med at få den enkelte elev til at føle sig velkommen i skolens mangfoldige fællesskab og italesætter ofte fordelene ved, at eleverne har mangfoldige baggrunde.

Stor variation i aktiviteter, der inviterer til fællesskab og engagement: Eleverne kan deltage i mange forskellige aktiviteter: Lige fra foredrag af ungdomspolitikere og morgensang til kantine- og festudvalg. Det giver mulighed for, at forskellige elevtyper kan føle sig som en del af fællesskabet og dermed få mod på at deltage og engagere sig.

“Der er jo hyggelig stemning, og de lægger meget vægt på det her med, at vi skal samles. At vi ikke bare holder til inde i vores klasser og holder pause hver for sig. Det er bare et kvarter, som giver rigtig meget værdi,” siger forpersonen for elevrådet.

Eleverne fremhæver også, hvor vigtigt det er, at skolen sætter fokus på, at et fællesskab også handler om at respektere forskellighed i holdninger, religion og seksualitet. Når der fx er pride-uge, bruger skolen det som anledning til at beskæftige sig med det mangfoldige fællesskab – der flages med regnbueflag, og skolen har foredragsholdere, der holder oplæg om emner relateret til seksualitet og køn.

Undervisningsprojekter om demokrati og politikerbesøg

Eleverne får også mulighed for at blive klogere på demokratiet gennem konkrete undervisningsprojekter og fællesaktiviteter. Alle 1. g-klasser har fx en uges projektarbejde om demokrati, når de starter i deres studieretningsklasser. Det er både med til at ryste dem sammen og lære dem om demokrati og medborgerskab fra mange forskellige vinkler.

”I mit fag har vi mulighed for virkelig at tage fat om medborgerskab, fordi vi taler om emner, der kan rykke lidt på nogle af elevernes opfattelser af, hvordan verden er sat sammen.

LOUISE, RELIGIONSLÆRER

Eleverne får indflydelse på, hvad de arbejder med i projektugen, så de ikke kun får viden om demokrati, men også mærker, at de kan påvirke deres egen undervisningssituation. En 2. g-elev fortæller om sit forløb:

“Vi valgte at lave en kampagnevideo på TikTok, hvor vi viste, hvordan unge kan blive mere involveret i politik og på den måde blive mere demokratiske. Det var en fed oplevelse, at vi kunne tage styringen over vores eget arbejde og selv planlægge, hvordan og hvornår vi ville arbejde med projektet.”

Det giver også eleverne lyst til at engagere sig i den demokratiske samtale, at de ca. en gang om ugen får besøg af enten politikere eller andre aktuelle skikkelser fra den offentlige debat, som eleverne kan diskutere forskellige temaer med.

“Når man selv interesserer sig for politik, er det meget spændende. Vi var flere fra min klasse, der var meget glade for, at ungdomspolitikere kom på besøg, så vi gik ned i kantinen og stod og diskuterede i meget lang tid,” siger en elev fra elevrådet.

Træner eleverne i den demokratiske samtale

Hvis man spørger lærerne på Next Vestskoven om, hvordan de danner eleverne i medborgerskab og til at indgå i den demokratiske samtale, peger de på, at det er en god øvelse at bringe emner i spil i undervisningen, som kan virke kontroversielle for nogle af eleverne.

Religionslæreren Louise fortæller, at de i hendes klasse fx har haft et tema om islam, hvor ligestilling, feminisme og homoseksualitet var temaer, der førte til store diskussioner:

“I mit fag har vi mulighed for virkelig at tage fat om medborgerskab, fordi vi taler om emner, der kan rykke lidt på nogle af elevernes opfattelser af, hvordan verden er sat sammen.”

Et andet greb i arbejdet med kontroversielle emner er at italesætte politiske ytringer om 'os og dem'. Det kan være ved at tale om radikaliserings og lade eleverne læse tekster, der giver dem et indblik i, hvordan stemmer i den offentlige debat mener, at unge med en anden etnisk baggrund opfører sig. Anders, der er samfundsfagslærer, forklarer fx, at nogle af hans elever har været optaget af debatten om elevfordelingsaftalen på gymnasierne, hvor de har undret sig over, hvorfor de 'sorthårede' elever omtales som en udfordring, når de opfatter sig selv som danskere.

Elevrådsrepræsentanterne oplever, at diskussionerne i timerne er med til at støtte op om den rummelige kultur, som er et centralt fokus på Next Vestskoven:

“Diskussionerne i undervisningen er gode til at vise den lyse side af, hvorfor det er godt, at vi har så mange forskellige etniciteter, kulturer og religioner repræsenteret på skolen. Det er godt, fordi vi ser så mange forskellige synspunkter på forskellige emner. Hvis vi alle sammen er ens og har ens holdninger til alt, vil det være kedeligt,” siger en repræsentant for elevrådet.

“Et godt elevdemokrati er bedre reklame for et gymnasium end busannoncer”

Et velfungerende elevdemokrati gør en afgørende forskel for det sociale miljø på et gymnasium, og det kan være en langt bedre reklamesøjle for et gymnasium end alverdens busannoncer, mener repræsentanter for Lands sammenslutningen af Handelsskoleelever (LH), Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS) og Erhvervsskolernes Elevorganisation (EEO).

Hvordan står det egentlig til med elevdemokratiet på de gymnasiale uddannelser set med elevernes øjne? Det har vi sat repræsentanter for de tre elevorganisationer på de gymnasiale uddannelser i stævne for at tale om.

Alma Tynell, nu forhenværende forkvinde for DGS (stx-, hf- og IB-elever), Maria Bøge Blenstrup, nu forhenværende forkvinde for LH (hxx-elever), og Eskild Jansen, fungerende næstformand for EEO (htx-elever), er alle enige om, at det er et spørgsmål, der er svært at besvare entydigt:

“Det er så forskelligt fra gymnasium til gymnasium, hvor godt det fungerer. På nogle gymnasier er der en stor og stolt kultur for at prioritere elevdemokratiet og tage aktiv del i det, men på andre gymnasier er den kultur der slet ikke,” siger Alma Tynell.

Slår busreklamer

De tre elevrepræsentanter er dog enige om én ting: Elevdemokrati er en ressource, der kan hjælpe gymnasiernes ledelser og bestyrelser med at udvikle en skole, som eleverne er glade for at være en del af. Maria Bøge Blenstrup fra LH fortæller:

“Du hjælper dig selv som leder, hvis du inddrager elever og tager deres input seriøst, for så kan du lave en bedre skole, der imødekommer behovene hos dem, der går der.”

Derfor fremhæver de tre repræsentanter for elevorganisationerne også, at det er godt givet ud for et gymnasium, hvis ledelsen sætter ressourcer af til at styrke elevdemokratiet:

“Hvis du har en skole, hvor eleverne ikke oplever, at de har indflydelse på deres hverdag, så har eleverne heller ikke lyst til at være der. Og det er jo ikke kun forældrene, der hører om det – det er også din lillebror og dine gamle folkeskolekammerater. Så på den måde er det bedre for en skoles omdømme at investere i elevdemokratiet end i busreklamer,” siger Eskild Jansen fra EEO.

Alma Tynell fra DGS supplerer:

“Meget af det, som elevrådet og andre udvalg laver, er jo også at stå for en masse sociale arrangementer, der bidrager til, at der er et socialt sammenhold på ens gymnasium. Og det er jo i sidste ende et helt grundlæggende

trivselsspørgsmål, om man oplever, at der er et godt fællesskab på ens skole.”

Eleverne skal selv trække læsset

At ledelsen skal prioritere og sætte ressourcer af til elevdemokratiet, er dog ikke ensbetydende med, at de skal diktere, hvordan eleverne skal arbejde, og hvad de skal arbejde med.

Ifølge Alma Tynell, Maria Bøge Blenstrup og Eskild Jansen er det vigtigt, at ledelse og koordinatører skaber en struktur for elevdemokratiet, fx i form af lokaler til udvalgene, et økonomisk råderum og muligheden for at få godskrevet fravær ved deltagelse. Samtidig skal ledelse og koordinatører dog også kunne trække sig og overlade ansvaret til eleverne inden for de fastlagte rammer:

“Du hjælper dig selv som leder, hvis du inddrager elever og tager deres input seriøst, for så kan du lave en bedre skole, der imødekommer behovene hos dem, der går der.”

MARIA BØGE BLENSTRUP, LH

Maria Bøge Blenstrup er nu forhenværende forkvinde for Lands sammenslutningen af Handelsskoleelever (LH), der repræsenterer elever fra hxx og merkantil eud/eux.

” Corona har været et stort tilbageslag for elevdemokratiet, fordi der er nogle traditioner, som er blevet brudt ned. Der er nogle overleveringer, noget genkendelighed, nogle processer, som ligesom har lidt under et stort videnstab på grund af hjemsendelserne.

ESKILD JANSEN, EEO

Eskild Jansen er fungerende næstformand for Erhvervsskolernes Elevorganisation (EEO), der repræsenterer elever fra hhx, teknisk eud/eux samt SOSU og den pædagogiske assistentuddannelse.

”Det er vigtigt, at de overordnede rammer er til stede, men elevdemokratiet skal komme nedfra – ellers bliver det svært at motivere eleverne. Når man skal lære et barn at cykle, så holder man også i stangen, indtil barnet selv er kommet i gang, og så giver man slip,” siger Alma Tynell fra DGS, og Eskild Jansen fra EEO tilføjer:

”Ledere og koordinatore skal skubbe bagpå – ikke trække læsset foran.”

Demokratisk selvtillid starter i det små

De tre repræsentanter for elevorganisationerne er enige om, at det med at overlade rotpinden til eleverne er helt afgørende for at opbygge deres demokratiske selvtillid. For demokratisk selvtillid starter i det små:

”Det er svært at tro på, at man kan få indflydelse på studie- og ordensreglerne, hvis man fx ikke kan få lov til at købe et bordfodbord, der ikke koster det store,” forklarer Maria Bøge Blenstrup fra LH, og Alma Tynell fra DGS fortsætter:

”Hvis man ikke engang har troen på de mindste sejre i elevdemokratiet ude på skolerne, så kan det også være svært at tro på, at man kan påvirke de større dagsordener i samfundet. Men hvis man omvendt ser, at man kan få indflydelse på sin hverdag i gymnasiet, så giver det et boost til ens demokratiske selvtillid, og man får mere mod på at engagere sig i samfundet omkring en.”

Covid-19 var et tilbageslag for elevdemokrati

Ifølge Alma Tynell, Maria Bøge Blenstrup og Eskild Jansen er et stærkt elevdemokrati altså et gode og et vigtigt middel til at skabe et attraktivt gymnasium, som eleverne er glade for at gå på. De fremhæver desuden, at det måske er vigtigere i dag end nogensinde, at lederne på de gymnasiale uddannelser prioriterer elevdemokratiet og har fokus på at hjælpe det i gang igen. For nedlukningsperioderne under covid-19-pandemien har nemlig medført store udfordringer for elevdemokratiet:

”Corona har været et stort tilbageslag for elevdemokratiet, fordi der er nogle traditioner, som er blevet brudt ned. Der er

Alma Tynell er nu forhenværende forkvinde for Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS), der repræsenterer elever fra stx, hf og IB.

” Hvis man ikke engang har troen på de mindste sejre i elevdemokratiet ude på skolerne, så kan det også være svært at tro på, at man kan påvirke de større dagsordener i samfundet.

ALMA TYNELL, DGS

nogle overleveringer, noget genkendelighed, nogle processer, som ligesom har lidt under et stort videnstab på grund af hjemsendelserne,” siger Eskild Jansen fra EEO.

De tre repræsentanter for elevorganisationer fremhæver desuden, at de lange perioder uden fysisk fremmøde og begrænset interaktion på tværs af klasser har gjort det svært at engagere elever fra nye årgange, fordi man ikke har kunnet synliggøre elevdemokratiets arbejde, og hvorfor det er spændende at tage del i.

Skal elevdemokratiet genstartes ude på gymnasierne, kræver det derfor en konstruktiv ledelse, som er villig til at tage elevernes input seriøst:

”Det er enormt vigtigt, at man har en ledelse, som opfordrer til, at der er et elevråd, og som møder eleverne med en konstruktiv tilgang, når de kommer med forslag. Det betyder ikke, at man skal sige ja til alle idéer, eleverne kommer med, men ledelsen skal være åbne over for at indgå i dialog med og inddrage eleverne,” siger Maria Bøge Blenstrup fra LH.

Interviewet blev gennemført i juni 2022, mens Alma Tynell og Maria Bøge Blenstrup stadig var repræsentanter for henholdsvis DGS og LH.

Vidste du at ...

... både Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS), Landsammenslutningen for Handelsskoleelever (LH) og Erhvervsskolernes Elevorganisation (EEO) tilbyder kurser og facilitering af erfaringsudvekslinger for både elever, elevrådsledere og ledere, der gerne vil styrke elevdemokratiet på deres gymnasium?

Demokratisk selvtillid hos elever i gymnasiet

© 2022 Danmarks Evalueringsinstitut

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bestilles hos:

Danmarks Evalueringsinstitut

T 3555 0101

bestil@eva.dk

www.eva.dk

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)
gør uddannelse og dagtilbud bedre.
Vi leverer viden, der bruges på alle
niveauer – fra institutioner og skoler
til kommuner og ministerier.

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk
